

УДК 336.717

Скалецька О.В.,
Оченаш І.П.
Європейський університет

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКИМ КРЕДИТУВАННЯМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Запропоновано концепцію вдосконалення управління банківським кредитуванням сільськогосподарських підприємств. Обґрунтовано структурно-логічну схему управління банківським кредитуванням сільськогосподарських підприємств.

Постановка проблеми. Основними фактором ефективного управління банківським кредитуванням є розробка концепції кредитування. В основі будь-якої концепції лежить ціль. Тому, доцільно виділити основну ціль банківського кредитування сільського господарства – отримання максимального доходу від кредитної операції за умови мінімізації кредитного ризику. Практична діяльність банків вказує на те, що мета кредитування сільського господарства є, водночас, головною перешкодою активізації кредитування сільськогосподарських підприємств. Адже, сільське господарство не в змозі сплачувати високу вартість кредитних ресурсів, що, в свою чергу зменшує прибуток банку від кредитної операції та спричиняє зростання кредитного ризику. Тому, виникає необхідність у вдосконаленні концептуального підходу до управління банківським кредитуванням сільськогосподарських підприємств з метою досягнення результативності кредитних операцій та активізації даного виду кредитування.

Вагомий внесок у дослідженні теоретичних та практичних аспектів кредитних відносин між комерційними банками та сільськогосподарськими підприємствами внесли такі вчені, як В.М. Алексійчук, В.Г. Андрійчук, О.В. Гривківська, М.Я. Дем'яненко, М.Г. Дмитренко, В.А. Костюк, О.П. Лехтман, О.О. Непочатенко, М.П. Поліщук, П.Т. Саблук, М.І. Савлук, Т.В. Семко, Л.М. Худолій, І.П. Чапко та інші.

Мета дослідження. Виявити шляхи вдосконалення концептуальних підходів до управління банківським кредитуванням сільськогосподарських підприємств.

Виклад основного матеріалу. Концепція вдосконалення управління кредитуванням сільського господарства повинна базуватись на принципах, завданнях, основних організаційних напрямках покращення діяльності банку, економічних методах та інструментах управління. Метою удосконалення управління банківським кредитуванням сільського господарства є обґрунтування та використання найбільш ефективних

методів та інструментів управління для зростання прибутку банку за рахунок збільшення обсягів кредитування сільського господарства. Авторське бачення концепції удосконалення управління банківським кредитуванням сільськогосподарських підприємств зображено на рис. 1.

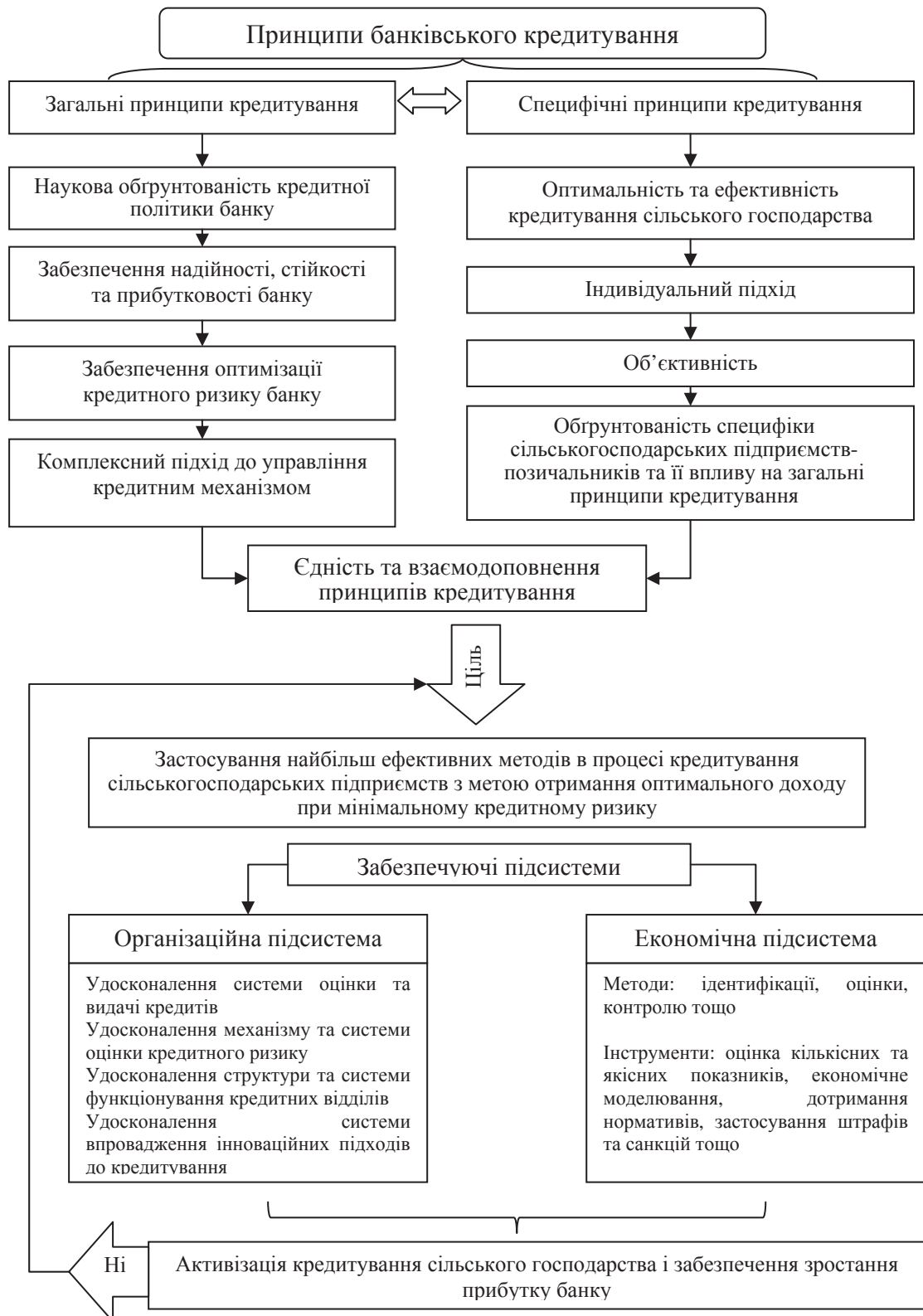

Рис. 1. Концепція удосконалення управління банківським кредитуванням сільського господарства (авторська схема)

За результатами дослідження виявлено, що концепція удосконалення правлінського механізму кредитування сільськогосподарських підприємств має базуватись на загальних та специфічних принципах кредитування, при цьому, під принципами кредитування мається на увазі принципи процесу кредитування. Загальні принципи кредитування – це принципи, які притаманні кредитній політиці банку і виражають науковий, комплексний та цілеспрямований підхід до забезпечення ефективного управління кредитуванням. Специфічні принципи – вказують на окремий підхід до кредитування сільськогосподарських підприємств.

Для активізації банківського кредитування сільськогосподарських підприємств, необхідно чітко дотримуватись як загальний, так і специфічних принципів. Оскільки, це дозволить збільшити ефективність кредитування і, водночас, зміцнити стабільність та надійність банку.

До загальних принципів банківського кредитування сільського господарства, на нашу думку, доцільно віднести:

- наукову обґрунтованість кредитної політики банку – кредитна політика повинна ґрунтуватись на наукових підходах, що включають дослідження, високий рівень теоретичної та практичної підготовки, спрямованості на досягнення визначеного результату;

- забезпечення стійкості, надійності та прибутковості банку – загальний принцип банківської діяльності, без дотримання якого функціонування банку може опинитись під загрозою;

- забезпечення оптимізації кредитного ризику банку – дотримання даного принципу необхідне на всіх стадіях кредитування та усіма підрозділами банку, оскільки оптимальне співвідношення ризик-прибуток є основою кредитної діяльності банку;

- комплексний підхід до управління кредитним механізмом – передбачає взаємодію всіх ланок організаційної структури банку, а, також, передбачає логічний взаємозв'язок між сукупністю дій в певний період часу, які утворюють комплексну систему кредитування.

До специфічних нами віднесено наступні принципи:

- оптимальність та ефективність кредитування сільського господарства – ґрунтується на оптимальному підході, який забезпечить позичальника кредитними ресурсами на доступних умовах та за умови прибутковості кредитної операції для банку;

- індивідуальний підхід - передбачає індивідуальний підхід до кожного позичальника;

- об'єктивність – неупереджений підхід до оцінки позичальника та кредитного процесу;

- обґрунтованість специфіки сільськогосподарських підприємств-позичальників та її впливу на загальні принципи - необхідність обґрунтованості особливостей діяльності позичальника та їх вплив на кредитні відносини.

Ефективність концепції полягає у взаємодії та взаємодоповненні принципів кредитування та їх функціонуванні як цілісної системи. Принципи кредитування цілеспрямовані на досягнення цілі діяльності банку - застосування найбільш ефективних методів в процесі кредитування сільськогосподарських підприємств з метою отримання оптимального доходу при мінімальному кредитному ризику. Досягнення поставленого завдання можливе за паралельного вдосконалення організаційних та економічних підсистем механізму кредитування. Вдосконалення організаційної підсистеми включає:

— удосконалення системи управління та видачі кредитів: покращення автоматизації роботи кредитних відділів; оперативність рішень по кредитах; вдосконалення організаційної структури банку;

— удосконалення механізму та системи оцінки кредитного ризику: розробка системи оцінки кредитного ризику; оновлення та вдосконалення механізму управління кредитним ризиком відповідно до змін в економічному середовищі та кредитній політиці банку;

— удосконалення структури та системи функціонування кредитних відділів: оптимізація структури кредитних відділів та системи делегування обов'язків; розвиток мережі відділень та напрямів їх спеціалізації відповідно до потреб регіону;

— удосконалення системи впровадження інноваційних підходів до кредитування: активне дослідження ефективності впровадження інноваційних підходів до кредитування та застосування нових методів та видів кредитування.

Покращення економічної підсистеми механізму кредитування включає вдосконалення методів ідентифікації, оцінки та контролю, зокрема, ідентифікації та оцінки кредитних ризиків при кредитуванні сільськогосподарських підприємств, контролю за кредитоспроможністю позичальника та ефективністю реалізації програмних завдань кредитування. А, також, покращення ефективності застосування інструментів регулювання механізму кредитування, зокрема, необхідно розширити систему кількісних та якісних показників оцінки як позичальника, так і ефективності кредитних операцій банку; запровадити практику активного застосування економічного моделювання; дотримання нормативів відповідно до вимог; застосування штрафів та санкцій тощо.

Для деталізації рекомендацій нами запропоновано структурно-логічну схему управління банківським кредитуванням сільськогосподарських підприємств (рис. 2).

Авторське бачення структурно-логічної схеми управління банківським кредитуванням сільськогосподарських підприємств спрямоване на максимальне врахування факторів макро- та мікрорівнів. При цьому, методи управління повинні спиратися на адаптивному підході,

реалізації цілей кредитної політики з урахуванням можливого впливу як зовнішніх, так і внутрішніх факторів.

Висновки. За будь-яких економічних умов, планування кредитного портфелю банку дозволяє визначитись із пріоритетними напрямками кредитування, а, також, дослідивши загальні тенденції розвитку галузей економіки, визначитись із напрямками диверсифікації кредитного портфелю в контексті галузевої ознаки. Таким чином, ефективність вдосконалення механізму кредитування сільськогосподарських підприємств полягає у застосуванні поетапного управління, яке має ґрунтуватись на комплексному підході.

Отже, концептуальні підходи до управління банківського кредитування сільськогосподарських підприємств є основою ефективного функціонування кредитного механізму банку.

Список використаних джерел

1. Алексійчук В.М. Гроші та кредит в системі відтворення АПК. — К., 1999. — 383 с.
2. Алексійчук В.М. Кредитне обслуговування АПК: досвід та напрямки розвитку /Алексійчук В.М. – К. : ІАЕ, 1998. – 92 с.
3. Андрійчук В. Г. Капіталізація сільського господарства: стан та економічне регулювання розвитку [Текст] : монографія / В. Г. Андрійчук. - Ніжин : Аспект-Поліграф, 2007. - 212 с.
4. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств. –К., 2002. – 624 с.
5. Гривківська, О. В. Забезпечення фінансової безпеки сільського господарства: монографія / О. В. Гривківська. - Т. : Астон, 2012. - 337 с.
6. Непочатенко О. О.. Організаційно-економічні механізми кредитування аграрних підприємств [Текст] : монографія / О. О. Непочатенко. - Умань : [б.в.], 2007. - 456 с.
7. Іпотечне кредитування в аграрному секторі економіки України [Текст] / М. Я. Дем'яненко [и др.]. - К. : ННЦ "ІАЕ", 2005. - 106 с
8. Організація фінансового оздоровлення сільськогосподарських підприємств Запорізької області [Текст] : практ. посіб. / голов. ред. М. Я. Дем'яненко. - Запоріжжя, 2001. - 522 с.
9. Підприємництво в аграрній сфері економіки [Текст] / П. Т. Саблук [та ін.]; ред. П. Т. Саблук, М. Й. Малік. - К., 1998. - 514 с.
10. Фінансово-монетарні важелі економічного розвитку [Текст] : у 3 т. / ред. А. І. Даниленко ; Ін-т економіки та прогнозування НАН України. - К. : Фенікс, 2008 . - ISBN 978-966-651-625-4.
Т. 2 : Механізми грошового та фондового ринків і їх вплив на розвиток економіки України / М. І. Савлук [та ін.]. - [Б. м.] : [б.в.], 2008. - 440 с.